
Istungidokument

A9-0159/2024

25.3.2024

RAPORT

muu kui seadusandliku resolutsiooni ettepanekuga, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu sõlmimise kohta
(COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))

Arengukomisjon

Raportöör: Tomas Tobé

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI MUU KUI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SELETUSKIRI	15
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI	19
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	20
VÄLISKOMISJONI KIRI	28
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	32
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	33

EUROOPA PARLAMENDI MUU KUI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

**mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu sõlmimise kohta
(COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelise partnerluslepingu sõlmimise kohta, mis allkirjastati Samoas 15. novembril 2023 (Samoa leping) (COM(2023)0791),
- võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimesele lõigule ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 21,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 208 lõiget 1, ning eelkõige selles esitatud väidet, et „liit võtab arengukoostöö eesmärges arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid“,
- võttes arvesse Georgetowni lepingut, mida muudeti 7. detsembri 2019. aasta otsusega nr 1/CX/19,
- võttes arvesse ühisavaldust „A Joint Vision for 2030“ (Ühine visioon aastaks 2030), mis võeti vastu 2022. aasta veebruaris toimunud Euroopa Liidu ja Aafrika Liidu kuuendal tippkohtumisel,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 16. septembri 2021. aasta ühisteatist „ELi strateegia koostööks India ja Vaikse ookeani piirkonnas“ (JOIN(2021)0024),
- võttes arvesse ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse (CELAC) 2023. aasta juuli tippkohtumise tulemust,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärges,
- võttes arvesse 2015. aasta juulis toimunud kolmandal arengu rahastamise rahvusvahelisel konverentsil vastu võetud Addis Abeba tegevuskava,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015 Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),

- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ning komisjoni 7. juuni 2017. aasta ühisavaldust uue Euroopa arengukonsensuse „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“ kohta¹,
- võttes arvesse 1994. aastal Kairos toimunud rahvastiku ja arengu rahvusvahelist konverentsi (ICPD), selle tegevuskava ning läbivaatamiskonverentside järeldusi ja 2019. aasta Nairobi tippkohtumist (ICPD+25), millega tähistati Kairo konverentsi 25. aastapäeva,
- võttes arvesse Euroopa parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009²,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. detsembri 2021. aasta ühisteatist „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 4. oktoobri 2022. aasta ühisteatist „Youth Action Plan (YAP) in EU external action 2022–2027 – Promoting meaningful youth participation and empowerment in EU external action for sustainable development, equality and peace“ (Noorte tegevuskava ELi välistegevuses aastateks 2022–2027 – noorte sisuka osalemise ja võimestamise edendamine ELi välistegevuses kestliku arengu, võrdõiguslikkuse ja rahu nimel) (JOIN(2022)0053),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2022. aasta teatist „ELi üleilmne tervishoiustrateegia – parem tervis kõigile muutuvast maailmast“ (COM(2022)0675),
- võttes arvesse 2023. aasta ülemaailmse kestliku arengu aruannet,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 25. novembri 2020. aasta ühisteatist „ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava (GAP III) – ambitsioonikas tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses“ (JOIN(2020)0017) ning 20. novembril 2023 avaldatud ühist vahearuannet selle rakendamise kohta (JOIN(2023)0036),
- võttes arvesse nõukogu 20. mai 2022. aasta järeldusi ELi uuendatud partnerluse kohta vähim arenenud riikidega,
- võttes arvesse AKV ja ELi järelevalvekomitee 9. novembri 2023. aasta avaldust,
- võttes arvesse oma 4. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni AKV-ELi suhete tuleviku kohta pärast 2020. aastat³, oma 14. juuni 2018. aasta resolutsiooni eelseisvate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide

¹ [ELT C 210, 30.6.2017, lk 1.](#)

² [ELT L 209, 14.6.2021, lk 1.](#)

³ [ELT C 215, 19.6.2018, lk 2.](#)

rühma uue partnerluslepingu üle⁴ ning oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni käimasolevate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle⁵,

- võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni arengu tulemuslikkuse ja abi tõhususe parandamise kohta⁶, oma 15. juuni 2023. aasta resolutsiooni kestliku arengu eesmärkide elluviimise ja täitmise kohta⁷ ning oma 12. detsembri 2023. aasta resolutsiooni naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ rakendamise kohta⁸,
  - võttes arvesse resolutsiooni AKV-ELi partnerluse strateegilise tähtsuse ja mõõtme kohta, mille AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee võttis vastu Bukarestis (Rumeenia) 20. märtsil 2019,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõiget 2,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse väliskomisjoni kirja,
  - võttes arvesse arengukomisjoni raportit (A9-0159/2024),
- A. arvestades, et ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise uue partnerluslepingu parafeerimisest 2021. aasta aprillis kuni lepingu allkirjastamiseni Samoas 2023. aasta novembris möödus üle kahe ja poole aasta;
- B. arvestades, et selliste kriiside nagu COVID-19 pandeemia ülemaailmsed tagajärjed, kliimamuutuste mõju ja Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda, mis süvendas toidukriise kogu maailmas, sagenemine nõuab tugevamate liitude loomist ja tõhusamaid partnerlusi võrdsete poolte vahel, mis annavad käegakatsutavaid tulemusi tekkivate vajaduste ja üleilmsete probleemide paremaks lahendamiseks, toetades varajase hoiatamise süsteemi mitmesuguste kiirete teabejagamismeetmete ja varajase sekkumise jaoks elupäästvasse abisse;
- C. arvestades, et pikaajaline partnerlus ELi ja AKV riikide vahel on väga oluline, võttes arvesse seda, kui palju riike see ühendab ja suuremat rolli, mida see võiks mängida mitmepoolses süsteemis, mis on praegu surve all; arvestades, et see partnerlusleping toob kokku üle poole ÜRO liikmesriikidest;
- D. arvestades, et EL ja AKV riigid peavad püüdlema tugevama partnerluse poole, et saavutada vastastikku kasulikke tulemusi ühistes ja ristuvates huvides ning ühise vastutuse, solidaarsuse, vastastikkuse, vastastikuse austuse ja aruandekohustuse vaimus;
- E. arvestades, et strateegia „Global Gateway“ eesmärk on suurendada ELi geopoliitilist

---

⁴ [ELT C 28, 27.1.2020, lk 101.](#)

⁵ [ELT C 232, 16.6.2021, lk 64.](#)

⁶ [ELT C 425, 20.10.2021, lk 73.](#)

⁷ ELT C, C/2024/493, 23.1.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/493/oj?locale=et>.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0458.

mõju ülemaailmsel areenil, tehes partnerriikidele kättesaadavaks väärtuspõhise pakkumise ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkide raames;

- F. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 208 kohaselt peab EL võtma arvesse arengukoostöö eesmärke kõikides sise- ja välispoliitika valdkondades, mis tõenäoliselt mõjutavad arengumaid;

Koostöö eesmärgid, põhimõtted ja tingimused

1. väljendab suurt heameelt kauaoodatud Samoa lepingu allkirjastamise ja selle üldeesmärkide üle, milleks on saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid ja järgida Pariisi kokkulepet; tuletab meelde, kui oluline on ühendada jõud AKV riikidega koosloomise vaimus ja luua võrdsete poolte vahel kõigile kasulikke partnerlusi kuues prioriteetses valdkonnas: inimõigused, demokraatia ja valitsemine, rahu ja julgeolek, inim- ja sotsiaalne areng, kaasav ja kestlik majanduskasv ning -areng, keskkonnakestlikkus ja kliimamuutused ning ränne ja liikuvus; nõuab lepingu kiiret allkirjastamist ja ratifitseerimist kõigi osaliste poolt; tuletab meelde, et riigid, kes lepingut ei allkirjasta, ei osale selle poliitilistes ja otsuseid tegevates organites ning et Euroopa Investeerimispanka suutlikkust viia nendes riikides ellu Global Gateway projekte õnnestatakse märkimisväärselt;
2. rõhutab, et uue lepinguga nähakse ette tugevdatud, ajakohastatud ja kaugeleulatavam koostööraamistik; kordab lisaks olulisi poliitilisi, majanduslikke ja kultuurilisi sidemeid, mida on viimastel aastakümnetel ELi ja AKV riikide vahel loodud;
3. nõuab lepingu kiiret ja terviklikku rakendamist, kuna on tungiv vajadus tugevdada mitmepoolset koostööd, pidades silmas kasvavat geopoliitilist ebastabiilsust ja konkurentsi ning enneolematuid ülemaailmseid probleeme, nagu konfliktide suurenemine, sotsiaalse ebavõrdsuse kasv riikides ja riikide vahel, vajadus tegeleda kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisega, näljavastane võitlus ja vaesuse kaotamine; juhib tähelepanu Samoa lepingu ja selle eesmärkide geopoliitilisele olulisusele, sealhulgas vaesuse vähendamisele, kestlikule arengule ning demokraatia ja inimõiguste edendamisele; toob esile AKVRO ja ELi 30. novembri 2023. aasta ühisavalduse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 28. istungjärgul kui selge näite ühiste huvide ja prioriteetide alasest koostööst mitmepoolsetel foorumitel; kutsub lepinguosalisi üles tugevdama oma koostööd mitmepoolsetes organisatsioonides, toetama täielikult ÜRO Inimõiguste Nõukogu tööd ja püüdma teha ühisalgatusi; julgustab liikmesriike tegema regulaarselt ministrite tasandil koostööd AKVROga; kordab oma muret selle pärast, et EL kaotab Hiina ja Venemaa alternatiivsete pakkumiste kõrval mõju ja nähtavust; rõhutab, kui oluline on, et EL tugevdaks enda kui usaldusväärse liitlase staatust arengukoostöös ning näitaks, et rahvusvaheline eeskirjadel põhinev süsteem suudab vastata praegustele ja tulevastele katsumustele; rõhutab sellega seoses uue lepingu tähtsust;
4. toetab kindlalt partnerluslepingu üldosas sätestatud põhimõtteid, eelkõige seda, et lepinguosalisel peavad järgima lepingu eesmärke jagatud vastutuse, solidaarsuse, vastastikuse austuse ja vastutuse vaimus; usub, et see on kooskõlas ELi eesmärgiga luua partnerlusi võrdsete poolte vahel, mis annab vastastikku kasulikke tulemusi ühiste ja

lõikuvate huvide vallas ning on kooskõlas jagatud väärtustega;

5. väljendab heameelt asjaolu üle, et leping tugineb mitmetel rahvusvahelistel kokkulepetel ning et selle üldisteks suunavateks raamistikeks on võetud kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kliimakokkulepe;
6. kordab parlamentaarse mõõtme ja parlamentaarse assamblee tähtsust kodanikuühiskonna esindajate ja nelja kontinendi mitmekesisuse agregaatrite foorumina ning poliitilise dialoogi tähtsust partnerluse lahutamatu osana; peab oluliseks, et poliitiline dialoog areneks riikide täieliku austuse ja võrdsuse keskkonnas, ning nõuab, et poliitilist dialoogi kasutataks tõhusamalt, süstemaatilisemalt ja ennetavalt, et vältida poliitilisi kriise; väljendab heameelt selle üle, et parlamentaarset diplomaatiat tunnustatakse partnerluse tugisambana, mida toetatakse kolme piirkondliku assamblee loomisega, et võimaldada põhjalikke arutelusid ühistes piirkonnaspetsiifilistes küsimustes;
7. nõuab, et lepingu oluliste osade rikkumistele reageerimise sätteid kasutataks tõhusalt; kordab, et on oluline, et EL võtaks partnerriikide suhtes, kes liiguvad kesksete väärtuste ja põhimõtete osas vastupidises suunas, põhimõttelisema hoiaku;
8. väljendab heameelt selle üle, et lepingusse on lisatud eraldi artikkel poliitika sidususe kohta, mis on vajalik lepinguga hõlmatud arendustegevuse tõhususe suurendamiseks; nõuab tungivalt, et lepinguosalisel taaskinnitaksid oma otsustavust teha tööd vaesuse kaotamiseks kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 208;
9. nõuab, et loodaks sidusus ja koostoime Samoa lepingu piirkondlike protokollide ja muude poliitikaraamistike vahel, mis reguleerivad ELi suhteid Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkondadega; väljendab sellega seoses heameelt asjaolu üle, et Aafrika piirkondlik protokoll viitab järjepidevalt Aafrika Liidule; on lisaks veendunud, et nii kontinentaalne ELi ja Aafrika Liidu lähenemisviis kui ka ELi-AKVRO raamistik täiendavad ja tugevdavad üksteist; nõuab tihedaid konsultatsioone, arvestades, et komisjon on teatanud oma kavatsusest vaadata ELi partnerlus Aafrikaga läbi 2024. aasta esimeses kvartalis;
10. nõuab Kariibi mere piirkonna ja ELi partnerluse tugevdamist, tuginedes 2023. aasta juulis toimunud ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumise deklaratsioonile; on mures vägivalla, organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse suurenemise pärast Kariibi mere piirkonnas; nõuab kõnealuse lepingu alusel kahe piirkonna vahelise koostöö märkimisväärset suurendamist, et võidelda nende ohtude vastu;
11. rõhutab Vaikse ookeani piirkonna tähtsust piirkondliku geostrateegilise konkurentsi tingimustes; rõhutab, et rahu, stabiilsuse ja meresõiduvabaduse säilitamine Vaikse ookeani piirkonnas on endiselt ELi ja selle liikmesriikide huvide jaoks äärmiselt oluline; rõhutab, et ELi poliitilise jalajälje tulemuslikuks suurendamiseks ja ELile Vaikse ookeani piirkonnas usaldusväärse ja strateegilise partneri positsiooni kinnitamiseks tuleb vahendid ühendada; kutsub üles looma Vaikse ookeani piirkonna riikidega strateegilisi koalitsioone mitmes ülemaailmses küsimustes, eelkõige seoses kliimamuutuste, ookeanide majandamise, rahu ja julgeolekuga; julgustab liikmesriike tegema igal aastal ministrite tasandil koostööd Vaikse ookeani saareriikidega;

12. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles pöörduma äärepoolseimate piirkondade ning ülemeremaade ja -territooriumide poole, et tugevdada suhteid ja rakendada koostööprojekte AKVRO liikmesriikidega; nõuab äärepoolseimate piirkondade ning ülemeremaade ja -territooriumide kaasamist Samoa lepingus sätestatud piirkondlikesse koostööprotsessidesse ja dialoogimehhanismidesse;

Strateegilised prioriteetid

13. on veendunud, et lepingu üldises osas kindlaks määratud kuus strateegilist ühist prioriteeti on vaatamata muutuvale geopoliitilisele kontekstile endiselt äärmiselt asjakohased; rõhutab vajadust tegeleda nende probleemsete valdkondadega ja võimalustega ühise lähenemisviisi abil;
14. väljendab heameelt kohustuse üle kaitsta, edendada ja täita inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriigi põhimõtet ja head valitsemistava, eriti kui võtta arvesse demokraatia ja hea valitsemistava vähenemist maailmas ning püsivaid ohte inimõigustele kogu maailmas; kordab selles kontekstis, et ELi demokraatiat toetav välistegevus tuleb kohandada uue geopoliitilise tegelikkusega, mida iseloomustavad konkureerivad juhtimismudelid, et demokraatia taandumist paremini ennetada ja sellele reageerida; väljendab lisaks heameelt pühendumuse üle edendada universaalseid inimõigusi ilma mistahes põhjusel diskrimineerimiseta; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et lepingus ei mainita selgelt, et diskrimineerimine võib toimuda seksuaalse sättumuse või sooidentiteedi tõttu; nõuab tungivalt, et lepinguosalisel väldiks igasugust diskrimineerimist seksuaalse sättumuse alusel ning lõpetaksid LGBTI-inimeste kriminaliseerimise ja karistamise, sealhulgas surmanuhtluse kasutamise;
15. rõhutab vajadust pöörata suuremat tähelepanu lepingu inim- ja sotsiaalse arengu aspektidele, sealhulgas parandada juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja kutseõppele, et AKV riigid saaksid avada oma noorte inimkapitali potentsiaali ning hoogustada inimarengut, majanduskasvu ja tööhõivet oma riigis; rõhutab lisaks vajadust parandada humanitaarabi vahendeid ja tagada tõhusad kanalid selle rakendamiseks;
16. rõhutab, et ELi üleilmse tervishoiustrateegia rakendamine AKV riikides, eelkõige tehnoloogia ja oskuste siire, et edendada vaktsiinide tootmist AKV riikides, peaks olema kohandatud kohalikele vajadustele, kaasates täielikult kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kohalikud spetsialistid ja eksperdid, et tagada tõhus koostöö, mille eesmärk on parandada tervishoiu ja tervishoiuteenuste kvaliteeti AKV riikides;
17. rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata toiduga kindlustatust ja täisväärtuslikumat toitumist käsitlevatele sätetele, võttes arvesse toiduga kindlustamatuse, alatoitumise ja nälja suurenemist kogu maailmas, mida on eriti süvendanud Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu; kordab, et ELi toetus selles valdkonnas peaks olema kooskõlas poliitikavaldkondade arengukohustuste sidususega ja aitama kaasa kestlike põllumajandusliku toidutööstuse süsteemide loomisele, keskendudes eelkõige väikepõllumajandustootjatele, kuna neil on paljudes AKV riikides toiduga kindlustatuses oluline roll, pidades silmas kolme piirkonna eripära;
18. väljendab heameelt noori käsitleva eraldi artikli lisamise üle ning tuletab meelde, et

noorte aktiivset osalemist neid mõjutavas poliitikas tuleks tugevalt julgustada; rõhutab sellega seoses, kui oluline on kasutada ära võimalused, mida pakub noorte tegevuskava välistegevuses, et suurendada noorte sisulist osalemist ja mõjuvõimu suurendamist ELi välistegevuse poliitikas; rõhutab, et lapsed seisavad silmitsi suurima vägivalla, ekspuateerimise, väärkohtlemise ja hooletussejätmise ohuga; nõuab tungivalt, et lepinguosalisel tugevdaksid jõupingutusi ja koostööd, mille eesmärk on kaitsta laste põhiõigusi ja heaolu ning tagada juurdepääs haridusele ja õigusemõistmisele;

19. väljendab heameelt asjaolu üle, et soolist võrdõiguslikkust ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamist peetakse kestliku arengu peamisteks tõukejõududeks, ning rõhutab, et neid tuleb arvesse võtta kogu Samoa lepingu rakendamise ajal; väljendab lisaks heameelt asjaolu üle, et lepinguosalisel lepivad kokku, et nad peavad vastu võtma ja tugevdama jõustatavaid õigusakte, õigusraamistikke ning usaldusväärseid poliitikaid, programme ja mehhanisme, et tagada tütarlaste ja naiste võrdne juurdepääs, võrdne kontroll, võrdsed võimalused ning täielik ja võrdne osalemine kõigis eluvaldkondades; toetab pühendumist seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule ning seonduvatele õigustele Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning rahvusvahelise rahvastiku- ja arengukonverentsi tegevusprogrammi kontekstis ning nende läbivaatamiskonverentsi tulemusi kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 5; kordab, kui oluline on säilitada ja tugevdada sootundlikke arengukoostööprogramme, et täita lepingus sätestatud kohustusi, eelkõige võidelda seksuaalse ja soolise vägivalla kõigi vormide, näiteks naiste suguelundite moonutamise vastu; nõuab, et ELi institutsioonid kiirendaksid soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava rakendamist AKV riikides;
20. kutsub komisjoni üles tagama, et leping oleks alus majandussuhete tugevdamiseks poolte vahel vastastikku kasulikul viisil, suurendades nii ELi kui ka AKVRO ettevõtete turuosa maailmas ning tugevdades kohalike ettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rolli; rõhutab, et ELi ja AKVRO vastastikused suhted peaksid põhinema ühistel väärtustel ning et majandussuhted peavad arenema partnerluse alusel; toetab tugevalt eesmärki kaasata investeringuid, toetada kaubandust ja edendada erasektori arengut, et saavutada kestlik ja kaasav majanduskasv ning luua kõigile inimväärne töökoht; rõhutab sellega seoses, et lepingu ja algatuse „Global Gateway“ vahel tuleb luua tugev seos kohaliku kodanikuühiskonna ja erasektori osalejate osalusel, eelkõige Global Gateway kodanikuühiskonna ja kohalike omavalitsuste dialoogiplatvormi ning ettevõtlusalase nõuanderühma kaudu nii Global Gateway projektide valimise kui ka rakendamise etappides AKV riikides; rõhutab ELi algatuse „Global Gateway“ potentsiaali; võtab teadmiseks ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna Global Gateway investeringute paketi ning ELi ja Aafrika Global Gateway investeringute paketi; rõhutab, et AKV riikides on vaja suuri investeringuid nii tugevasse kui ka pehmesse taristusse, alates digi-, transpordi- ja energiavõrkudest kuni tervishoiu-, haridus- ja toidusüsteemideni, ning et need investeringud peaksid olema kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega; usub, et strateegia „Global Gateway“ aitab seda lahendada ning selle eesmärk on pakkuda partnerriikidele tõhusat ja atraktiivset alternatiivi, mis avaldaks kohalikele kogukondadele püsivat positiivset mõju;
21. on arvamusel, et Samoa leping võib aidata kaasa vabale, õiglasele ja avatud kaubandusele, et saavutada kestlik majanduskasv ja areng; rõhutab, et lepingu

kaubandus- ja investeerimissätted oleksid kohandatud nii, et neist saaksid kasu kõik osalised ning et tagada võrdne ja vastastikku kasulik partnerlus; rõhutab, et Samoa leping ei muuda kaubanduskorda ELi ja AKVRO riikide vahel ning et partnerlus põhineb jätkuvalt eraldi kaubanduslepingutel ja -vahenditel, eelkõige piirkondlikel majanduspartnerluslepingutel ja üldisel soodustuste süsteemil; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik tema AKVRO riikidele suunatud kaubandusvahendid, nagu majanduspartnerluslepingud, üldine soodustuste süsteem ja kaubandusabi, tugevdaksid üksteist ning oleksid kooskõlas poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttega ja arengukoostöö eesmärgiga kaotada vaesus ja aidata kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; rõhutab, et leping sisaldab peatükki kaubanduskoostöö kohta, milles kinnitatakse taas pühendumust majanduspartnerluslepingute rakendamisele ja tugevdamisele ning kehtestatakse ühised prioriteedid ja korraldused; rõhutab, et ELi ja Aafrika riikide vaheliste majanduspartnerluslepingute keskne roll peaks olema pikaajalise kestliku arengu edendamine, vaesuse vähendamine ja piirkondliku integratsiooni edendamine; tunnistab, et majanduspartnerluslepingute suhtes on lahknevaid seisukohti ja kutsub komisjoni üles nendega tegelema, suurendades usaldust ja vastastikust mõistmist majanduspartnerluslepingute kasu ja nende suhtes väljendatud murede suhtes; kordab oma nõudmist analüüsida põhjalikult majanduspartnerluslepingute mõju kohalikule majandusele, piirkondlikule integratsioonile, majanduse mitmekesistamisele ning nende kooskõlale kestliku arengu eesmärkide ja poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttega;

22. võtab teadmiseks asjaolu, et lepingu üks eesmärke on toetada AKV riikide integreerimist maailmamajandusse; rõhutab, et uue partnerluslepingu kaubandusega seotud sätted peaksid aitama stimuleerida ja suurendada kestlikke investeeringuid, mis toovad kasu kohalikule elanikkonnale, loovad töökohti, soodustavad erasektori arengut, eelkõige VKEde jaoks, ning edendavad kaasavat majanduslikku ja kestlikku kaubanduskoostööd; väljendab heameelt viidete üle sotsiaalsetele, keskkonna- ja tööstandarditele, ettevõtja sotsiaalsele vastutusele, vastutustundlikule äritegevusele ja reguleerimisõiguse austamisele kogu lepingu ulatuses; on veendunud, et kaubanduse, vaesuse kaotamise, ebavõrdsuse vastase võitluse ja säästva arengu toetamise vahel tuleks luua positiivne seos; rõhutab, et kestlikkust käsitlevate sätete puhul tuleb tugineda eesmärkidele ja kohustustele, milles mõlemad pooled on kokku leppinud; tunnistab, et lepinguosalistel võib olla erinev arusaam kestlikkusest, ning on teadlik poolte erinevast arengutasemest ja poliitilistest prioriteetidest; kutsub komisjoni üles toetama AKVRO riikidele, sealhulgas Aafrika partneritele antavat poliitilist, rahalist, tehnilist ja poliitilist abi vastavalt nende hinnatud vajadustele Aafrika mandri vabakaubanduslepingu sujuvaks rakendamiseks, et edendada Aafrika-sisest kaubandust;
23. kordab oma üleskutset komisjonile rakendada selliseid meetmeid nagu keeld importida tooteid, mis on seotud inimõiguste raskete rikkumistega, nagu sunniviisiline töö või lapstööjõu kasutamise kõige rängemad vormid; rõhutab, et oluline on lisada ELi kaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükkidesse eesmärk võidelda sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu;
24. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on kohustunud edendama Euroopa rohelist kokkulepet, ja kiidab heaks kaubandusalgatused, mis aitavad kaasa selle eesmärkide saavutamisele, nagu näiteks piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism ja seadusandlik ettepanek kohustusliku hoolsuskohustuse kohta; nõuab, et komisjon

jälgiks tähelepanelikult nende algatuste mõju ELi ja AKVRO riikide kaubandusele ning esitaks kaasnevad meetmed võimalike lühiajaliste häirete leevendamiseks; on veendunud, et pikas perspektiivis toovad need seadusandlikud algatused kaasa vastupanuvõimelisemad ja kestlikumad ülemaailmsed väärtusahelad, millest saavad kasu nii ELi kui ka AKVRO riikide kodanikud ja ettevõtjad;

25. väljendab heameelt pühendumuse üle teha koostööd, et tugevdada energiajulgeolekut ja parandada juurdepääsu energiale AKV riikides kooskõlas ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärkidega, eelkõige kiirendades edusamme kestliku arengu eesmärgi nr 7 ja Pariisi kokkuleppe osas, austades kõigi, sealhulgas põlisrahvaste õigusi, nagu on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, ja kohalike kogukondade õigusi; rõhutab, et leping peab täielikult kaasa aitama arengumaade elektrifitseerimisele, et tagada inimeste põhivajaduste rahuldamine ja tootmistegevuse sisseseadmine; rõhutab eelkõige vajadust toetada Aafrika partnerriike, kasutades ära mandri suurt kasutamata taastuvenergia potentsiaali, mis võib hoogustada majanduskasvu, töökohtade loomist ja sotsiaalset arengut; väljendab heameelt selle üle, et Aafrika piirkondlikku protokollit on lisatud energeetikale pühendatud eriartikkel; märgib lisaks, et energiasektor on üks investeerimisprioriteete algatuses „Global Gateway“, mis peaks olema kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega;
26. rõhutab pakilist vajadust tegeleda ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja keskenduda Pariisi kliimakokkuleppe tõhusale rakendamisele, eelkõige tugevdades koostööd loodusõnnetustele vastupanuvõime ja kliimamuutustega kohanemise valdkonnas ning panustades kahju ja kahjustuste fondi; rõhutab valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma 2022. aasta aruande järeldusi, mille kohaselt globaalne soojenemine nõrgestab järk-järgult mulla tervist ja ökosüsteemi teenuseid, kahjustades toidutootlikkust paljudes piirkondades nii maismaal kui ookeanides; väljendab heameelt selle üle, et erinevalt Cotonou lepingust sisaldab Samoa leping palju detailsemaid sätteid, mis puudutavad keskkonnasäästlikkust ja kliimamuutuseid; märgib, et sätted keskkonnasäästlikkuse, ookeanide, merede ja mereressursside, samuti kliimamuutuste ja loodusõnnetuste kohta on olemas nii üldosas kui ka kolmes piirkondlikus protokollis; nõuab, et EL ja AKVRO liikmesriigid toetaksid koostööprojekte, mille eesmärk on lahendada ühiseid probleeme; juhib eelkõige tähelepanu Aafrika suure roheline müüri projektile ja sinise vööndi algatusele ülemaailmse koostöövõrgustiku loomiseks merekaitsealade ja ookeanide majandamise valdkonnas;
27. väljendab heameelt selle üle, et mõlemad lepinguosalisel tunnistavad ookeanide olulist rolli eluks Maal, säästvaks arenguks ja toiduga kindlustatuseks, ning nende pühendumust edendada sinist majandust ning süsteemset, integreeritud ja ambitsioonikat rahvusvahelist ookeanide majandamist, eelkõige käimasolevate ülemaailmsete läbirääkimiste kontekstis; rõhutab, kui oluline on tõhustada koostööd ELi ja AKVRO riikide vahel seoses peamiste kasvavate probleemidega, mis on seotud meremaardlate kaevandamise, merereostuse (mikroplasti, merre heidetud sõjalise laskemoona reostus jne), ebaseadusliku kalapüügi, kalavarude säästvamale majandamisele ülemineku ja meretranspordi CO₂ heite vähendamisega;
28. väljendab heameelt lepinguosalistel võetud kohustuse üle tõhustada koostööd rände ja liikuvuse valdkonnas, sealhulgas tegeleda ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega, näiteks konfliktide, ebastabiilsuse ja kliimamuutuste tagajärgede tõttu,

ning hõlbustada seaduslikke rändevõimalusi, järgides täielikult rahvusvahelist õigust ja kooskõlas lepinguosaliste vastavate pädevustega ning olles kooskõlas naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ eesmärkidega;

29. väljendab heameelt selle üle, et rahu ja turvalisuse vallas on uue lepinguga oodata koostöö laienemist, sest ilmselgelt on tegu vastastikku huvipakkuva valdkonnaga; märgib, et kõnealuse lepingu alusel on võimalik edendada koostööd uutes valdkondades, näiteks võitluses piraatluse, terrorismi rahastamise ja küberkuritegevusega; nõuab integreeritud lähenemisviisi konfliktidele ja kriisidele, et kõigis etappides tehtaks pingutusi nii humanitaarabi, arengu, rahu kui ka julgeoleku valdkonnas; rõhutab humanitaarabi, arengupoliitika ja rahulooma seostatud lähenemisviisi korrektse elluviimise olulisust kõigis kriisidest mõjutatud ning habrastes AKV riikides; tuletab selles kontekstis meelde, et vaja on selget poliitika suunamist, et täita lüngad üksikute poliitikavaldkondade vahel, tagades samas, et austatakse humanitaarabi erilist õiguslikku olemust ja põhimõtteid; kordab, et kestlik areng ei ole võimalik ilma rahu ja julgeolekuta ning et ilma kaasava arenguta ei saa olla püsivat rahu ja julgeolekut; väljendab muret välismaiste osalejate, sealhulgas sõjaliste erategevõtete ja/või riiklikult toetatavate esindajate, näiteks Wagneri grupi suurenenud jalajälje ja kohaloleku pärast Sahelis, mis õhustab asjaomaste riikide julgeolekut ja stabiilsust ning millel on sügavad piirkondlikud ja rahvusvahelised tagajärjed;

Koostöö- ja rakendamisvahendid

30. väljendab heameelt Euroopa Arengufondi (EAF) lisamise üle liidu eelarvesse alates 2021. aastast, mis oli Euroopa Parlamendi pikaajaline nõue; on seisukohal, et see võimaldab paremat demokraatlikku kontrolli ning ELi arengu rahastamise suuremat aruandekohustust ja nähtavust;
31. rõhutab, kui oluline on tagada arengu tulemuslikkus ja tulemused; on veendunud, et lepingu rakendamine nõuab rahaliste vahendite märkimisväärset ja kestlikku mobiliseerimist; väljendab seetõttu heameelt tõdemuse üle, et koostöövahendeid tuleks mitmekesistada, hõlmates kolmikseose lähenemisviisi kohaselt mitmeid poliitikavaldkondi ja vahendeid kõigist kättesaadavatest allikatest ja kõigilt osalejatelt; tunnistab erasektori olulist rolli arengu rahastamise loomisel;
32. tuletab meelde, et riigi enda vahendite kasutuselevõtmine maksustamise kaudu on kestliku arengu rahastamisel üks olulisemaid tuluallikaid; nõuab tungivaltp, et EL ja AKVRO näitaksid üles tugevat poliitilist tahet ja sihikindlust võitluses ebaseaduslike rahavoogude, maksudest kõrvalehoidmise ja korruptsiooni vastu; rõhutab, kui oluline on toetada AKV partnerriikide jõupingutusi tugevate riigisiseste ressursside mobiliseerimise süsteemide loomisel, et tagada arenguks suurem riigisisene rahastamine ja kasutada ära AKV riikide majandusarengu potentsiaal; tunnistab, et korruptsioon riigi rahanduse juhtimises takistab riigisiseste vahendite mobiliseerimist; toetab seega nõukogu 4. mai 2023. aasta järeldusi korruptsiooni kui kestlikku arengut takistava teguri kohta;
33. väljendab heameelt Samoa lepingu osaliste võetud kohustuse üle tegeleda võlaga ja töötada võla jätkusuutlikkuse nimel, kuna see toetab kestliku arengu eesmärkide saavutamist;

Sidusrühmade kaasamine, parlamentaarne mõõde ja mitmepoolsus

34. rõhutab, kui suur olulisus on ELi ja AKVRO liikmete vahelise dialoogi tugevdamisel parlamentaarsel diplomaatial;
35. nõuab demokraatliku vastutuse tagamist lepingu kõigil tasanditel;
36. tunnistab rolli, mida AKVRO-ELi parlamentaarne ühisassamblee on varem mänginud ja mängib ka tulevikus; tuletab meelde, et parlamentaarne ühisassamblee pakub liikmetele platvormi arvamuste vahetamiseks ELi ja AKVRO jaoks vastastikku olulistes poliitikavaldkondades ja küsimustes;
37. väljendab heameelt kolme piirkondliku assamblee loomise üle, mis tugevdavad veelgi parlamentaarset mõõdet ja võimaldavad põhjalikke parlamentaarseid arutelusid küsimustes, mis puudutavad rohkem piirkondi;
38. väljendab heameelt pühendumuse üle edendada paljusid sidusrühmi hõlmavat lähenemisviisi, mis võimaldab aktiivselt kaasata mitmeid osalejaid, sealhulgas parlamente, kohalikke omavalitsusi, kohalikku kodanikuühiskonda, naisi ja noori ning erasektorit; nõuab, et see pühendumus viidaks kiiresti ellu, mis nõuab avatud ja läbipaistva struktureeritud konsulteerimise mehhanismi loomist, et tagada sidusrühmade tõhus osalemine;
39. väljendab kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemist silmas pidades siiski muret selle pärast, et pooled on võtnud kohustuse suurendada sidusrühmade osalemist ainult siis, kui see on asjakohane, mis võib seada piiranguid nende tõhusale osalemisele; tuletab meelde vajadust tunnustada ja edendada kodanikuühiskonna organisatsioonide mitmesugust rolli ja panust ning nõuab, et EL suurendaks ELi ja AKV riikide kodanikuühiskonna osalejate osalemist lepingu rakendamises;
40. väljendab heameelt uues lepingus sisalduvate ülemaailmseid liite ja rahvusvahelist koostööd puudutavate sätete üle koos pühendumusega reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale, rahvusvahelise dialoogi edendamisele ning mitmepoolsete lahenduste otsimisele ülemaailmsete tegevuste edasiviimiseks rahu ja arengu edendamiseks ning edusammude kiirendamiseks kestliku arengu eesmärgi nr 17 saavutamisel partnerluse eesmärkide saavutamiseks; kutsub ELi ja AKVRO liikmesriike üles toetama Pariisi inimeste ja planeedi pakti tegevuskava, eelkõige vaesusevastases võitluses ja kliimamuutustega kohanemisel;
41. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tugevdama strateegilist kommunikatsiooni ELi tegevuse kohta partnerlusraamistikus;
  - o
  - o
  - o
42. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile,

Euroopa Investeeringuspangale ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni ministrite nõukogule.

SELETUSKIRI

Raportöör tunneb suurt heameelt partnerluslepingu allkirjastamise üle 15. novembril 2023 Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahel, sest see loob tugevdatud ja ajakohastatud raamistiku koostööks AKV riikidega. Tormilise geopoliitilise multipolaarsuse ja ebastabiilsuse ajal peab EL looma veelgi tugevamaid sidemeid AKV riikidega, kindlustades partnerlussuhteid, et edendada mitmepoolsust. Seetõttu tunneb raportöör suurt kahetsust korduvate viivituste pärast uue partnerluslepingu allkirjastamisel, mis on mõjutanud ELi mainet usaldusväärse partnerina.

Ajakohastatud leping võib viia edasi koostööd ELi ja AKV riikide vahel, käsitledes olulisi probleeme nagu kestlik majanduskasv ja areng, kliimamuutused, sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tüdrukute võimestamine, toiduga kindlustatus ja tervis, ränne, inimõigused, demokraatia ja valitsemine ning rahu ja julgeolek. Raportöör rõhutab vajadust tegeleda nende probleemsete valdkondadega ja võimalustega ühise lähenemisviisi abil. Raportöör tunneb heameelt selle üle, et uus partnerlus loob paindliku raamistiku, mis tugineb ühisele üldosale, mis on kohaldatav kõigile osalistele, ning spetsiaalselt eraldi Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna jaoks välja töötatud piirkondlikele protokollidele, milles võetakse arvesse piirkondade eripärasid.

Lisaks toetab raportöör tõsiasja, et uus partnerlus tugineb mitmetel rahvusvahelistel kokkulepetel ning et selle üldisteks suunavateks raamistikeks on võetud kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kliimakokkulepe. See on äärmiselt tähtis, eelkõige arvestades, et edusammud kestliku arengu eesmärkide saavutamisel on aeglustunud, seda eelkõige vähim arenenud riikides, millest paljud on AKV riigid.

Raportöör toetab tugevalt üldosas sätestatud põhimõtteid, eelkõige seda, et lepinguosalisel püüdleval lepingu eesmärkide saavutamise poole jagatud vastutuse, solidaarsuse, vastastikkuse ning vastastikkuse austuse ja vastutuse võtmise vaimus. See on kooskõlas ELi eesmärgiga luua partnerlusi võrdsete poolte vahel, mis annab vastastikku kasulikke tulemusi ühiste ja lõikuvate huvide vallas ning on kooskõlas jagatud väärtustega.

Raportöör toetab integreeritud lähenemisviisi koostööle, mis sisaldab poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja kultuurilisi elemente; süstemaatilist sooperspektiivi edendamist ja mitmeid sidusrühmi hõlmava lähenemisviisi edendamist, mis võimaldab partnerlusdialoogi ning koostööprotsessidesse kaasata suure hulga osalejaid, sealhulgas parlamente, kohalikke omavalitsusi, kodanikuühiskonda ja erasektorit. Raportöör tunneb aga muret selle üle, et sidusrühmade panusele viitavates lepingu osades on sagedasti kasutatud mõistet „kus asjakohane“. Selline sõnastus võib viia kitsa tõlgenduseni selle kohta, kus on kodanikuühiskonda ning erasektori partnereid ja kohalikke omavalitsusi asjakohane kaasata. Raportöör rõhutab, et mitmeid sidusrühmi hõlmav lähenemisviis tuleb üle kanda praktikasse, toonitades, et sidusrühmi teavitatakse õigeaegselt ja neil on võimalik laias dialoogiprotsessis oma arvamust avaldada.

Strateegilised prioriteedid

Raportöör on seisukohal, et lepingus määratletud kuus strateegilist ühist prioriteeti (mis ulatuvad arengust kaugemale) on äärmiselt olulised, hoolimata geopoliitilise konteksti drastilisest muutusest. Raportöör rõhutab, et Samoa leping täiustab dialoogiruumi, et tegeleda

üheskoos Venemaa Ukraina-vastase sõja praeguste ja pikaajaliste tagajärgedega, mis on mõningaid AKV riike märkimisväärselt mõjutanud.

Inimõiguste, demokraatia ja juhtimise vallas tunneb raportöör heameelt, et Samoa lepingus taaskinnitatakse lepinguosaliste pühendumust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemist. See on veelgi olulisem, kui võtta arvesse demokraatia ja valitsemistavade langustrendi kogu maailmas ning pidevaid ülemaailmseid ohte inimõigustele. Raportöör tunneb heameelt võetud kohustuse üle edendada universaalseid inimõigusi ilma mistahes põhjusel diskrimineerimiseta, kuid peab kahetsusväärseks, et lepingus ei mainita selgelt, et diskrimineerimine võib toimuda seksuaalse sättumuse või sooidentiteet tõttu.

Rahu ja turvalisuse vallas tunneb raportöör heameelt, et uue lepinguga on oodata koostöö laienemist, sest ilmselgelt on tegu vastastikku huvipakkuva valdkonnaga. Raportöör rõhutab humanitaarabi, arengupoliitika ja rahuloome seostatud lähenemisviisi korrektse elluviimise olulisust kõigis kriisidest mõjutatud ning habrastes riikides. Selles kontekstis soovib raportöör tuletada meelde, et vaja on selget poliitika suunamist, et täita lüngad üksikute poliitikavaldkondade vahel, tagades samas, et austatakse humanitaarabi erilist õiguslikku olemust ja põhimõtteid. Lisaks kordab raportöör, et kestlik areng ei ole võimalik ilma rahu ja julgeolekuta ning et ilma kaasava arenguta ei saa olla püsivat rahu ja julgeolekut.

Inim- ja sotsiaalse arengu vallas toetab raportöör tugevalt tõsiasja, et lepingus kinnitatakse taas, et sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine on olulised nõuded kaasava ja kestliku arengu saavutamiseks. Eelkõige tunneb raportöör heameelt selle üle, et lepinguosalisel on kokku leppinud, et võtavad vastu ja tugevdavad jõustatavaid õigusakte, õigusraamistikke ning usaldusväärseid poliitikapõhimõtteid, programme ja mehhanisme, et tagada tüdrukutele ja naistele võrdne juurdepääs igale eluvaldkonnale ning võrdsed võimalused, võrdne kontroll ning täielik ja võrdne osalemine igas eluvaldkonnas. Lisaks toetab raportöör pühendumist seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule ning seonduvatele õigustele. Tugevalt tuleks edendada noorte aktiivset osalemist ühiskonnaelus, sealhulgas neid mõjutava poliitika kujundamises, elluviimises ja jälgimises. Toiduga kindlustatuse asjus nõuab raportöör, et lepingus pöörataks asjakohastele sätetele erilist tähelepanu, eriti kui võtta arvesse ülemaailmse toiduga kindlustatuse halvenemist, toidu ja põllumajanduslike sisendite hinnatõusu, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ning äärmuslikke ilmastikunähtusi. Raportöör soovib, et ELi programmides seataks esikohale keskendumine vastupidavate kestlike põllumajanduslike toidusüsteemide rajamisele ja väikepõllumajandustootjatele, sest nemad mängivad paljudes AKV riikides toiduga kindlustatuses olulist rolli. Tervishoiu vallas rõhutab raportöör, et AKV riike tuleks toetada kestlike tervishoiusüsteemide loomisel ja vastupidavuse tugevdamisel, mis on äärmiselt oluline selleks, et partnerriigid suudaksid tulevastele pandeemiatele vastu seista. COVID-19 pandeemia näitas, et ülemaailmsete terviseprobleemidega toimetulekul on mitmepoolne koostöö äärmiselt oluline, ning seetõttu tunneb raportöör heameelt, et lepinguosalisel hakkavad tegema koostööd selle nimel, et tegeleda tervishoiukriisidega ja tugevdada rahvusvahelist koostööd, et leevendada ülemaailmsete tervisealaste hädaolukordade mõju.

Kaasava ja kestliku majanduskasvu ja arengu vallas tunneb raportöör heameelt selle üle, et lepingus tunnustatakse, kui oluline on tugevdada lepinguosaliste vahelisi majandussuhteid ühistes huvides ja vastastikuse kasu eesmärgil, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega. Lepingus tunnustatakse erasektori arengu olulisust majanduse

ümberkujundamiseks ja töökohtade loomiseks, kusjuures lepinguosalisel on pühendunud avaliku ja erasektori dialoogi arendamisele ning pööravad erilist tähelepanu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kasvule ning nende konkurentsivõime parandamisele. Lisaks on lepingus sätestatud, et lepinguosalisel toetavad majandusliku võimendamise ning kaasava arengu edendamise raames poliitikat ettevõtluse arendamiseks noorte ja naiste seas. Raportöör avaldab neile osadele tugevat toetust, sest koostöö mainitud valdkondades on äärmiselt oluline selleks, et tugevdada AKV riikide majanduskasvu, töökohtade loomist ning konkurentsivõimet, mis on vaesuse vähendamisel ja jõukuse loomisel kriitilise tähtsusega.

Keskkonnanästlikkuse ja kliimamuutuste vallas tunneb raportöör heameelt, et erinevalt Cotonou lepingust sisaldab Samoa leping palju detailsemaid sätteid, mis puudutavad antud valdkonda. Sätted keskkonnanästlikkuse, ookeanide, merede ja mereressursside, samuti kliimamuutuste ja loodusõnnetuste kohta on olemas nii üldosas kui ka kolmes piirkondlikus protokollis. Raportöör toetab seda ja ka tõsiasja, et lepinguosalisel võtavad endale kohustuse viia ellu Pariisi kokkulepe ning jälgida edusamme riiklikult kindlaksmääratud panuste saavutamisel, võttes samal ajal arvesse nende ühist, kuid diferentseeritud vastutust ja vastavat suutlikkust kooskõlas riikides valitsevate erinevate tingimustega. Raportöör on nõus, et äärmiselt oluline on keskenduda Pariisi kokkuleppe tõhusale rakendamisele ja teha märkimisväärsed edusamme.

Rände vallas rõhutab raportöör, et Euroopa ja AKV riikide vaheline koostöö vajab tugevdamist, toonitades vajadust tegeleda ebaseadusliku rände ja sunniviisilise ümberasustamise algpõhjustega, milleks on näiteks poliitiline ebastabiilsus, vaesus, julgeoleku puudumine, majanduslike võimaluste puudumine, toiduohutus, vägivald ning kliimamuutuste negatiivsed mõjud. Samal ajal rõhutab raportöör vajadust toetada seaduslikke rändeviise, mida on mainitud ka lepingus.

Koostööviisid

Seoses koostööviiside ja lepingu rakendamisega rõhutab raportöör, et oluline on tagada arengu tõhusus ja tulemused, ning tunneb heameelt selle üle, et lepingus on mainitud, et koostööviisid peaksid olema mitmekesised, hõlmates mitmeid poliitikavaldkondi ja vahendeid kõigist kättesaadavatest allikatest ning kõigilt osalejatelt.

2021. aastast alates rahastatakse AKV riike naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määrusega. Raportöör kutsub komisjoni üles kontrollima vahendamise käigus määruse ja Samoa lepingu strateegiliste prioriteetide vahelist sidusust. Lepingu rakendamisega peaks kaasnema piisav rahastus, et EL saaks täita oma kohustusi. Samuti tuleb tagada tugev seos lepingu ja algatuse „Global Gateway“ vahel, mis käivitati pärast läbirääkimiste lõpetamist.

Mitmepoolsus ja parlamentaarne diplomaatia

Lisaks ülalmainitud koostöövaldkondadele tunneb raportöör heameelt ülemaailmseid liite ja rahvusvahelist koostööd puudutavate sätete üle, kus mõlemad lepinguosalisel toonitavad oma pühendumust reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale, rahvusvahelise dialoogi edendamisele ning mitmepoolsete lahenduste otsimisele ülemaailmsete tegevuste edasiviimiseks. Samoa leping võimaldab ja peaks toetama uute ülemaailmsete liitude loomist kõigis lepingus välja toodud valdkondades. Samuti rõhutab raportöör, kui suur olulisus on ELi ja AKVRO vahelise dialoogi tugevdamisel parlamentaarsel diplomaatial. Raportöör usub, et

lepingu kõigil tasanditel on äärmiselt oluline tagada demokraatlik vastutus. Aastate jooksul on AKVRO-ELi parlamentaarne ühisassamblee loonud raamistiku suuremahuliseks parlamentaarseks debatiks, mis võimaldab pidada järjepidevaid parlamentaarseid dialooge Euroopa Parlamendi ja AKV riikide parlamentide liikmete vahel. Parlamentaarne ühisassamblee on olnud mitmepoolsuse eestvedaja ja võib oodata, et see toob Samoa lepingusse aastatepikkuse kogemustepagasi.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI**

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Professor Robert Dussey, Togo's Minister of Foreign Affairs, African Integration and Togolese Abroad, the OACPS' Chief Negotiator and Chair of the Ministerial Central Negotiating Group
European Commission
EEAS
European Investment Bank
European Economic and Social Committee
CONCORD Europe
DSW
UNICEF
ECDPM

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

28.11.2023

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

muu kui seadusandliku resolutsiooni ettepanekuga Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu sõlmimise kohta
(2023/0464M(NLE))

Arvamuse koostaja: Samira Rafaela

ETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. väljendab heameelt Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise uue partnerluslepingu üle peetavate läbirääkimiste lõpuleviimise üle ning peab kiiduväärseks selles seatud üldeesmärke, mis käsitlevad ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist ja Pariisi kokkuleppe järgimist; toonitab, et Euroopa Parlament oleks pidanud andma oma nõusoleku enne nõukogu otsust Cotonou jätkulepingu ajutise kohaldamise kohta; rõhutab ELi ja AKVRO vahelisi olulisi poliitilisi, majanduslikke ja kultuurilisi suhteid; juhib tähelepanu asjaolule, et EL aitab kaasa AKVRO riikide kestlikule majandusarengule ja nende positsiooni parandamisele ülemaailmses kaubandussüsteemis; rõhutab, et Cotonou jätkuleping ei muuda kaubanduskorda ELi ja AKVRO riikide vahel ning et partnerlus põhineb jätkuvalt eraldi kaubanduslepingutel ja -vahenditel, eelkõige piirkondlikel majanduspartnerluslepingutel ja üldisel soodustuste süsteemil; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik tema AKVRO riikidele suunatud kaubandusvahendid, nagu majanduspartnerluslepingud, üldine soodustuste süsteem ja kaubandusabi, tugevdaksid üksteist ja oleksid kooskõlas poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõttega;
2. väljendab heameelt Cotonou jätkulepingu üldise eesmärgi üle toetada AKVRO riikide integreerimist maailmamajandusse; toonitab, et leping sisaldab kaubanduskoostöö peatükki, milles kinnitatakse taas kohustust rakendada ja tugevdada majanduspartnerluslepinguid ning kehtestatakse mitteammendav loetelu ühistest prioriteetidest ja korraldustest kaubanduse ja kestliku arengu, kaubanduse hõlbustamise, teenuskaubanduse, mitmepoolsuse edendamise ja mittetariifsete tõkete kaotamise valdkonnas; väljendab eelkõige heameelt viidete üle sotsiaalsetele, keskkonna- ja tööstandarditele, ettevõtja sotsiaalsele vastutusele, vastutustundlikule äritegevusele ja reguleerimisõiguse austamisele kogu lepingu ulatuses;

3. rõhutab, et ELi ja Aafrika riikide vaheliste majanduspartnerluslepingute keskne roll peaks olema pikaajalise kestliku arengu edendamine, vaesuse vähendamine ja piirkondliku integratsiooni edendamine; tunnistab, et majanduspartnerluslepingute suhtes on lahknevaid seisukohti ja kutsub komisjoni üles nendega tegelema, suurendades usaldust ja vastastikust mõistmist majanduspartnerluslepingute kasu ja nende suhtes väljendatud murede suhtes; pöörab tähelepanu võimalikule positiivsele ja negatiivsele mõjule, mida ELi ja AKVRO riikide vaheline uus partnerlusleping võib avaldada Aafrika-sisesele kaubandusele; rõhutab, et mis tahes Aafrika-sisesele kaubandusele avalduvat negatiivset mõju tuleks vältida ja käsitleda tihedas koostöös meie Aafrika partneritega; kutsub komisjoni üles toetama AKVRO riikidele, eelkõige Aafrika partneritele antavat poliitilist, rahalist, tehnilist ja poliitilist abi vastavalt nende hinnatud vajadustele Aafrika mandri vabakaubanduslepingu sujuvaks rakendamiseks, et edendada Aafrika-sisest kaubandust; rõhutab vajadust täiendada AKVRO riikidega sõlmitud kaubanduskokkuleppeid suutlikkuse suurendamise ja tehnilise abiga, et tõhusalt toetada nende rakendamist; kordab oma nõudmist, et enne uute majanduspartnerluslepingute läbirääkimisi analüüsitaks põhjalikult majanduspartnerluslepingute mõju kohalikule majandusele, piirkondlikule integratsioonile, majanduse mitmekesistamisele ja kestliku arengu eesmärkidele;
4. kutsub komisjoni üles tagama, et ELi ja Aafrika riikide vahelised majanduspartnerluslepingud tooksid kasu Aafrika-sisesele kaubandusele ja Aafrika elanikkonnale;
5. kordab oma üleskutset komisjonile rakendada selliseid meetmeid nagu keeld importida tooteid, mis on seotud inimõiguste raskete rikkumistega, nagu sunniviisiline töö või lapstööjõu kasutamise kõige rängemad vormid; rõhutab, et oluline on lisada ELi kaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükkidesse eesmärk võidelda sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu;
6. nõuab, et lepingu kaubandus- ja investeerimissätted oleksid kohandatud nii, et neist saaksid kasu kõik osalised ning et tagada õiglane partnerlus; rõhutab, et ELi ja AKVRO riikide saadava kasu vahel tuleb leida õige tasakaal kooskõlas lepinguosaliste Cotonou jätkulepingust tulenevate õiguste ja kohustustega; kutsub komisjoni üles tagama, et nii ELi kui ka AVKRO riigid, kodanikud ja tööstusharud saaksid kaubandussuhetest kasu; kutsub komisjoni üles edendama kestlikku ja kaasavat arengut ja majanduskasvu; kutsub komisjoni üles tagama, et leping oleks alus majandussuhete tugevdamiseks poolte vahel vastastikku kasulikul viisil, suurendades nii ELi kui ka AKVRO ettevõtete turuosa maailmas ning tugevdades kohalike ettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rolli; rõhutab, et arvesse tuleks võtta nende vastavat arengutaset, võimaldada neil kaitsta oma noort tööstust, toetada väikesemahulist põllumajandust ning täita oma põllumajandustoodete ekspordimisel ELi ja rahvusvahelisi kestlikkusstandardeid; palub, et komisjon tegeleks majanduspartnerluslepingute läbivaatamise käigus AKVRO tootjate juurdepääsuga ELi turule ja konkreetselt tagaks selle; kutsub komisjoni üles edendama kestlikke investeeringuid digitaalse ja rohelise taristu edendamiseks AKVRO riikides kooskõlas Glasgow' kliimapaktis antud lubadustega, tagades samal ajal loodusvarade ja toorainete vastutustundliku majandamise;
7. kutsub komisjoni üles toetama kõiki teaduse, tehnoloogia, teadusuuringute,

- innovatsiooni ja digipöörde arendamisega seotud tegevusi, mis aitavad märkimisväärselt kiirendada kestlikku arengut, ning toetama AKVRO riike nende kindlameelsetes jõupingutustes selle protsessi suunas; rõhutab, et uue AKVRO-ELi partnerluslepingu kaubandusalaste sätete rakendamine ei tohi kedagi kõrvale jätta, peab aitama kaasa strateegiliste investeeringute stimuleerimisele ja suurendamisele, looma töökohti, tugevdama erasektori rolli ning tõhustama majandus- ja kaubanduskoostööd;
8. tuletab meelde, kui oluline on toetada väikepõllumajandustootjaid ning kohalike ja piirkondlike toodete ja turgude arendamist, vältides eranditult ekspordile orienteeritud põllumajandusmudeli edendamist ning tugevdades ringmajanduse struktuure, piirkonnasisest kaubandust ja kaubanduskoostööd, mis võiks aidata ära hoida edasisi raadamise ja maa hõivamise protsesse;
  9. väljendab heameelt, et lepinguosalisel kohustuvad võtma lepingu artikli 83 kohaseid meetmeid maksustamise vältimise, maksudest kõrvalehoidmise ja muude kahjulike maksutavade vastu võitlemiseks; kutsub ELi üles toetama AKVRO riike nende võitluses ELi ja hargmaiste ettevõtete ebaseaduslike rahavoogudega ja maksude vältimisega, et tagada maksude maksmine olukorras, kus luuakse tegelikku tulu ja majanduslikku väärtust, ning peatada maksubaasi kahanemine ja kasumi ümberpaigutamine;
  10. kutsub ELi üles vaatama läbi ekspordimaksude piirangud, Maailma Kaubandusorganisatsiooni nõuetest kaugemale ulatuvad (nn WTO+) sätted ja intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspekte käsitlevad sätted praegustes majanduspartnerluslepingutes ning AKVRO riikidega sõlmitavates tulevastes kaubandus- ja koostöölepingutes;
  11. rõhutab, et kestlikkust käsitlevate sätete puhul tuleb tugineda eesmärkidele ja kohustustele, milles mõlemad pooled on kokku leppinud; tunnistab, et lepinguosalistel võib olla erinev arusaam kestlikkusest, ning on teadlik poolte erinevast arengutasemest ja poliitilistest prioriteetidest; nõuab Cotonou jätkulepingu tõlgendamise ja kohaldamise erinevuste hindamist, mis võiks parandada kõigi osaliste arusaamist ühistest kestlikkuseesmärkidest ning toetada eelneva vabatahtliku ja teadliku nõusoleku ÜRO põhimõtet; nõuab jõustatavate kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide süstemaatilist lisamist kõikidesse praegu läbiräägitavatesse ja tulevastesse majanduspartnerluslepingutesse;
  12. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on kohustunud edendama Euroopa rohelist kokkulepet, ja kiidab heaks kaubandusalgatused, mis aitavad kaasa selle eesmärkide saavutamisele, nagu näiteks piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism ja seadusandlik ettepanek kohustusliku hoolsuskohustuse kohta; nõuab, et komisjon jälgiks tähelepanelikult nende algatuste mõju ELi ja AKVRO riikide kaubandusele ning esitaks kaasnevad meetmed võimalike lühiajaliste häirete leevendamiseks; on veendunud, et pikas perspektiivis toovad need seadusandlikud algatused kaasa vastupanuvõimelisemad ja kestlikumad ülemaailmsed väärtusahelad, millest saavad kasu nii ELi kui ka AKVRO riikide kodanikud ja ettevõtjad;
  13. kutsub Aafrika ja Euroopa ametiasutusi üles võitlema ebaseaduslike finantsnähtuste, kapitali väljavoolu, maksustamise vältimise skeemide ja tollimaksude vähendamisest

tingitud rahvatulu vähenemise vastu, mille koguväärtus ületab 12 korda ametliku arenguabi iga-aastast summat;

14. rõhutab esialgset kokkulepet dialoogi pidamiseks ELi ja AKVRO riikide vahel põhiõiguste ja muude oluliste elementidega seotud küsimustes; tunnistab majanduspartnerluslepingute tugevat inimõiguste komponenti; tuletab meelde Cotonou jätkulepingu õiguslikku seisundit, sealhulgas artikli 101 lõikes 8 sätestatud peatamisklausleid inimõiguste klauslite rikkumise korral; rõhutab, et nende klauslite tõhususe tagamisel on tähtis roll poliitilisel dialoogil ja konsulteerimismenetlustel, ning kutsub komisjoni üles tagama, et peatamisklausleid kohaldatakse nõuetekohaselt lepingu oluliste osade, näiteks inimõigusi, demokraatlikke põhimõtteid ja õigusriiki käsitlevate sätete rikkumise korral; toonitab, et sätete peatamine ei tohiks kahjustada elanikkonda, vaid peaks olema suunatud nende kesksete põhimõtete rikkumiste eest vastutavatele isikutele; rõhutab, kui oluline on dialoog ning struktureeritud ja tõhus koostöö kodanikuühiskonnaga lepingu rakendamisel, sealhulgas kaubandusküsimustes, kuna see tagab läbipaistvuse, vastutuse, hea valitsemistava ja demokraatliku korra ning edendab olulisi elemente; väljendab heameelt konsulteerimismehhanismi lisamise üle, mis on lepingule iseloomulik positiivne tunnusjoon; väljendab lisaks heameelt lepingu tugeva parlamentaarse mõõtme üle ja kohustub jälgima selle rakendamist;
15. rõhutab tungivalt olulist seost kaubanduse, vaesuse kaotamise, ebavõrdsuse vastu võitlemise ja kestliku arengu toetamise vahel, tingimusel et luuakse asjakohased institutsioonid; kutsub komisjoni üles andma Euroopa Parlamendile aru selle kohta, kuidas lepingu kaubandus- ja investeerimisaspektid aitavad kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; rõhutab tungivalt, kui oluline on võtta majanduspartnerluslepingute läbivaatamise protsessis arvesse kestliku arengu eesmärke; rõhutab naiste ja noorte rolli AKVRO riikide majanduses ja ühiskonnas; tunnistab, et lepingu kaubandus- ja investeerimissätetega võetakse asjakohaseid meetmeid kõigile inimväärtuste töökohtade pakkumiseks ning tõrjutud rühmade sotsiaal-majandusliku mõjuvõimu suurendamiseks; kutsub komisjoni üles tagama nende inimgruppide suurema osaluse ELi ja AKVRO kaubandus- ja investeerimissuhetes; rõhutab, et naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist tuleb süvalaiendada, ning nõuab tungivalt, et pooled võtaksid tihedas koostöös sidusrühmadega meetmeid soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks, eelkõige Aafrika-siseses kaubanduses, ning osana ELi ja AKVRO kaubandus- ja investeerimissuhetest; kutsub komisjoni üles ajakohastama oma 2009. aasta teatist õiglase ja eetilise kaubanduse kohta;
16. väljendab kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemist silmas pidades muret selle pärast, et pooled on võtnud kohustuse suurendada kodanikuühiskonna tõhusat osalemist ainult siis, kui see on asjakohane; kutsub ELi üles edendama institutsiooniliste ja tegevusstruktuuride ja -mehhanismide loomist, et tagada kodanikuühiskonna süstemaatiline osalemine, kasutades selleks läbipaistvat ja avatud dialoogi ja konsultatsiooniprotsessi ELi ja AKVRO riikide kodanikuühiskonna esindajatega;
17. rõhutab, et ELi ja AKVRO vastastikused suhted peaksid põhinema ühistel väärtustel ning et majandussuhted peavad arenema partnerluse alusel; rõhutab, et meie ühine eesmärk on tagada stabiilsus ja jõukus, et tagada kestlik majanduskasv ja sotsiaalne areng;

18. usub, et Cotonou jätkuleping võib aidata kaasa ELi ja AKVRO riikide kaubandus- ja investeerimispoliitika eesmärkide saavutamisele, ning soovib parlamendil anda oma nõusolek.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT ARVSMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI**

Arvamuse koostaja sai arvamuse koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Dr James Nyomakwa-Obimpeh (PhD)
Professor Robert Dussey, Togo välisasjade, Aafrika integratsiooni ja välismaal elavate togolaste minister, AKVRO pealäbirääkija ja ministrite läbirääkimiste keskrühma esimees
Concord Europe

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt arvamuse koostaja.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.11.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 30 -: 4 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Daniel Caspary, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Karin Karlsbro, Martine Kemp, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Michiel Hoogeveen, Javier Moreno Sánchez, Ralf Seekatz

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

30	+
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Danuta Maria Hübner, Martine Kemp, Gabriel Mato, Ralf Seekatz, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Alvarez
Renew	Barry Andrews, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

4	-
ECR	Geert Bourgeois, Michiel Hoogeveen, Jan Zahradil
The Left	Emmanuel Maurel

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

1.3.2024

VÄLISKOMISJONI KIRI

Tomas Tobé
Esimees
Arengukomisjon

Teema: Arvamus resolutsiooni kohta, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))

Austatud esimees

Eespool osutatud menetluse raames otsustas väliskomisjon oma 22. veebruari 2024. aasta koosolekul¹ esitada kirja vormis arvamuse ja eelkõige paluda vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud.

Lugupidamisega

David McAllister

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

---

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: David McAllister (esimees ja arvamuse koostaja), Witold Jan Waszczykowski (aseesimees), Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Petras Auštrevičius, Adam Bielan, Benoît Biteau, Krzysztof Brejza, Udo Bullmann, Traian Băsescu, Olivier Chastel, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Loucas Furlas, Giorgos Georgiou, Francisco Guerreiro, Bernard Guetta, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Sergey Lagodinsky, David Lega, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Wolfram Pirchner, René Repasi, Thijs Reuten, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Nacho Sánchez Amor, Dominik Tarczyński, Lucia Vuolo, Mick Wallace, Charlie Weimers, Isabel Wiseler Lima, Salima Yenbou and João Albuquerque, Milan Brglez, Mónica Silvana González, Christophe Grudler, Georgios Kyrtos, Maria Veronica Rossi (vastavalt kodukorra artikli 209 lõikele 7).

1. väljendab heameelt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmetega sõlmitava uue partnerluslepingu ja selle piirkondlike protokollide allkirjastamise üle, millega luuakse järgmise kahekümne aasta jooksul üldine õigusraamistik ja keskendutakse Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidele piirkondlikul tasandil intensiivsemalt kui kunagi varem;
2. rõhutab poliitilise dialoogi tähtsust partnerluses ELi ja AKV riikide ehk kokku 105 riigi vahel, mis moodustavad viiendiku maailma rahvastikust ja üle poole kohtadest ÜRO Peaassambleel; juhib tähelepanu Samoa lepingu geopoliitilisele olulisusele; toob esile AKVRO ja ELi 30. novembri 2023. aasta ühisavalduse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 28. istungjärgul kui selge näite ühiste huvide ja prioriteetide alasest koostööst mitmepoolsetel foorumitel;
3. tuletab meelde, kui oluline on ühendada jõud AKV riikidega ja luua kõigile kasulikke partnerlusi kuues prioriteetses valdkonnas: inimõigused, demokraatia ja valitsemine, rahu ja julgeolek, inim- ja sotsiaalne areng, kaasav ja kestlik majanduskasv ning -areng, keskkonnakestlikkus ja kliimamuutused ning ränne ja liikuvus; rõhutab ELi algatuse „Global Gateway“ suurt potentsiaali ja nõuab sellega seoses partnerluse edasist süvendamist AKV riikidega;
4. rõhutab, et AKV-ELi tugevdatud poliitilise partnerluse alustala peab olema mitmepoolne reeglitel põhinev kord ning rahu, julgeoleku ja territoriaalse terviklikkuse edendamine kogu maailmas; väljendab heameelt rahu ja julgeoleku peatüki lisamise üle kuue strateegilise prioriteedi hulka; märgib, et kõnealuse lepingu alusel on võimalik edendada koostööd uutes valdkondades, näiteks võitluses piraatluse, terrorismi rahastamise ja küberkuritegevusega;
5. nõuab integreeritud lähenemisviisi konfliktidele ja kriisidele, et kõigis etappides tehtaks pingutusi nii humanitaarabi, arengu, rahu kui ka julgeoleku valdkonnas;
6. rõhutab vajadust jätkata ELi ning kõigi partnerriikide ja -piirkondade vahelist poliitilist dialoogi, kuna see on nende partnerluste põhikomponent, eelkõige süveneva ülemaailmse ebakindluse, demokraatlike väärtuste vastu suunatud otseste rünnakute ja geopoliitiliste probleemide kontekstis; kutsub lepinguosalisi üles tugevdama oma koostööd mitmepoolsetes organisatsioonides, toetama täielikult ÜRO Inimõiguste Nõukogu tööd ja püüdma teha ühisalgatusi; julgustab liikmesriike tegema ministrite tasandil regulaarset koostööd Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooniga;
7. väljendab heameelt osaliste pühendumise üle demokraatiale, kuid rõhutab, et mitmes AKV riigis ei ole endiselt tagatud meediavabadus ega valimisprotsesside usaldusväärsus;
8. väljendab heameelt lepinguosaliste võetud kohustuse üle tõhustada koostööd rände ja liikuvuse valdkonnas ning toob esile nende pühendumuse tagada kõigi pagulaste ja rändajate inimväärikuse austamine ning nende inimõiguste kaitse ka transiidiriikides; toetab kindlalt nende otsust jätkata pingutusi, et võtta vastu tõhus integratsioonipoliitika nende territooriumil seaduslikult elavate isikute jaoks; tunnustab vajadust tõhustada koostööd, et tegeleda ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega, järgides täielikult rahvusvahelist õigust;

9. rõhutab lepinguosaliste võetud kohustust kohaldada täielikult mittediskrimineerimise põhimõtet; nõuab tungivalt, et pooled väldiksid ka diskrimineerimist seksuaalse sättumuse alusel ning lõpetaksid LGBTI-inimeste kriminaliseerimise ja karistamise, sealhulgas surmanuhtluse; märgib, et soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamisele tuleb keskenduda Samoa lepingu rakendamise igas etapis; toetab kõigi inimeste, eelkõige tütarlaste ja noorte naiste seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õigustega seotud kohustusi; nõuab, et ELi institutsioonid kiirendaksid soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava rakendamist AKV riikides;
10. väljendab heameelt selle üle, et lepinguosalisel on pühendunud sotsiaaldialoogile ning asjakohastes ILO konventsioonides ja protokollides määratletud rahvusvaheliselt tunnustatud põhiliste tööstandardite edendamisele ja tulemuslikule rakendamisele; peab oluliseks, et pooled täidaksid oma kohustusi, mis tulenevad ILO liikmesusest ning ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonist; kutsub ELi üles tegema AKV partneritega pidevat koostööd kõigi ILO põhikonventsioonide ratifitseerimisel ja rakendamisel;
11. rõhutab vajadust tugevdada parlamentaarset diplomaatiat partneritega Aafrikas, Kariibi mere piirkonnas ja Vaikse ookeani piirkonnas, et aidata kaasa ELi eesmärgile tugevdada suhteid AKV partneritega eesmärgiga lahendada ühiseid geopoliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid probleeme; väljendab heameelt selle üle, et parlamentaarset diplomaatiat tunnustatakse partnerluse tugisambana, mida toetatakse kolme piirkondliku parlamentaarse assamblee loomisega, et võimaldada põhjalikke arutelusid ühistes piirkonnaspetsiifilistes küsimustes;
12. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on valmistanud ette uue strateegilise lähenemisviisi partnerlusele Aafrikaga, et edendada julgeolekut, rahu ja püsivat heaolu; rõhutab, kui oluline on täita 2022. aasta veebruaris toimunud ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumisel võetud kohustust tihendada koostööd ühist huvi pakkuvate algatuste valdkonnas ning et EL vastaks Aafrika partnerriikide vajadustele; rõhutab, et EL peaks järgima geograafilisi prioriteete nii kahepoolset kui ka piirkondlikul tasandil, keskendudes Saheli piirkonna piirkondlike strateegiade läbivaatamisele ning Guinea lahe, Ida-Aafrika järvede piirkonna ja Aafrika Sarve strateegia tõhusale rakendamisele; väljendab muret Wagneri grupi suurenenud haarde ja Saheli süveneva ebastabiilsuse pärast, mis õhustab asjaomaste riikide julgeolekut ja stabiilsust ning millel on tõsised piirkondlikud ja rahvusvahelised tagajärjed; on seisukohal, et Sahelit käsitlev ELi poliitika ei ole andnud oodatud tulemusi, ning võtab teadmiseks komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja teadaande Sahelit käsitleva ELi strateegia läbivaatamise kohta;
13. nõuab Kariibi mere piirkonna ja ELi partnerluse tugevdamist, tuginedes 2023. aasta juulis toimunud ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumise deklaratsioonile; on mures vägivalda, organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse sagenemise pärast Kariibi mere piirkonnas ning nõuab nende vastu võitlemiseks kõnealuse lepingu alusel kahe piirkonna vahelise koostöö märkimisväärset suurendamist;
14. rõhutab Vaikse ookeani piirkonna tähtsust piirkondliku geostrateegilise konkurentsi tingimustes; rõhutab, et rahu, stabiilsuse ja meresõiduvabaduse säilitamine Vaikse ookeani piirkonnas on endiselt ELi ja selle liikmesriikide huvide jaoks äärmiselt oluline;

rõhutab, et ELi poliitilise jalajälje tulemuslikuks suurendamiseks ja ELile Vaikse ookeani piirkonnas usaldusväärse ja strateegilise partneri positsiooni kinnitamiseks tuleb vahendid ühendada; kutsub üles looma Vaikse ookeani piirkonna riikidega strateegilisi koalitsioone mitmes ülemaailmses küsimustes, eelkõige seoses kliimamuutuste, ookeanide majandamise, rahu ja julgeolekuga; julgustab liikmesriike tegema igal aastal ministrite tasandil koostööd Vaikse ookeani saareriikidega;

15. nõuab, et kõik osalised allkirjastaksid ja ratifitseeriks lepingu kiiremas korras; tuletab meelde, et riigid, kes lepingule alla ei kirjuta, ei saa osaleda selle poliitilistes ja otsuseid tegevates organites; rõhutab, et on loodud uus sidusrühmade kaasamise mehhanism, et kodanikuühiskonna sõnal oleks otsuste tegemisel rohkem kaalu; nõuab süveneva geopoliitilise ebastabiilsuse ja üleilmsete probleemide kontekstis lepingu terviklikku rakendamist;
16. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tugevdama strateegilist kommunikatsiooni ELi tegevuse kohta partnerlusraamistikus.

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
VASTUTAVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	19.3.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 14 -: 1 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Mercedes Bresso, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Christian Sagartz, François Thiollet, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Sven Simon

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

14	+
PPE	György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Christian Sagartz, Sven Simon, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud
S&D	Mercedes Bresso, Mónica Silvana González, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose, François Thiollet

1	-
ID	Bernhard Zimniok

4	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Dominique Bilde
The Left	Miguel Urbán Crespo

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu